

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA KONCEPT

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

VŠEOBECNE ZROZUMITELNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

december 2012

Správa o hodnotení strategického dokumentu, ktorým je územnoplánovacia dokumentácia, podľa §9, ods. 6 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, je obstarávateľom predkladaná spolu s Konceptom.

Vzhľadom k tomu sa predkladaná správa o hodnotení odvoláva na niektoré textové časti a grafické prílohy k vlastnému strategickému dokumentu „Územný plán regiónu - Trnavský samosprávny kraj - koncept“.

Z dôvodu zjednodušenia orientácie pre čitateľa sú na druhej strane do predkladanej správy o hodnotení prevzaté zo strategického dokumentu niektoré grafické prílohy a vybrané časti textov.

Reálne vplyvy súvisiace s navrhovanou územnoplánovacou dokumentáciou sa prejaví až v súvislosti s realizáciou stavieb, resp. činností a následne prevádzkou objektov, ktoré budú realizované v súlade s podmienkami územného plánu. Preto v tejto etape poznania možno niektoré vplyvy určiť len rámcovo.

Podrobnejšie hodnotenie vplyvov na životné prostredie bude spojené s návrhom jednotlivých stavieb (navrhovaných činností), z ktorých najvýznamnejšie budú z pohľadu možných vplyvov na životné prostredie hodnotené v procese posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA).

Predkladaná správa o hodnotení je vyhotovená podľa osnovy danej prílohou č. 5 k zákonu č. 24/2006 Z.z. a Rozsahu hodnotenia č. KUŽP-2/2010/00480/Sd zo dňa 21. 12. 2010 určeného Krajským úradom životného prostredia Trnava.

Pri spracovaní správy o hodnotení boli zohľadňované súčasné poznatky a metódy posudzovania vplyvov, prihliadalo sa na obsah a úroveň podrobnosti strategického dokumentu, v akom štádiu schvaľovacieho procesu sa strategický dokument nachádza a na rozsah v akom sú určité záležitosti vhodnejšie posudzované v rozličných úrovniach procesu, aby sa predišlo duplicitě posudzovania vplyvov na životné prostredie. V týchto súvislostiach správa o hodnotení strategického dokumentu nenahrádza konania, ktoré už prebehli alebo prebiehajú v rámci prípravy činností.

Základné údaje o obstarávateľovi

Trnavský samosprávny kraj
Starohájska 10, 917 01 Trnava

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Dr.h.c. Ing. Tibor Mikuš, PhD.
Predseda trnavského samosprávneho kraja
Ing. Oľga Sersenová
Odborne spôsobilá osoba podľa zákona č. 50/1976 Zb.

Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

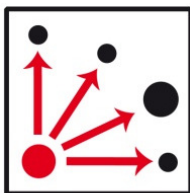
Územný plán regiónu - Trnavský samosprávny kraj, koncept

Územný plán regiónu - Trnavský samosprávny kraj, koncept je strategický dokument podľa §3 písm. c) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V koncepte ÚPN-R TTSK sú navrhnuté varianty rozvoja územia Trnavského kraja:

- Variant 1 – Liberálne – exploatačný
- Variant 2 – Polycentricko – reurbanizačný,

Variant 1

VARIANT 1

Variant 1 rešpektuje dokumentácie spracované na úrovni ÚPN obcí v zmysle potreby ich zapracovania ako legislatívne schválených dokumentov. Jedná tak do istej miery o metodológiu, ktorá sumarizuje všetky relevantné ukazovatele vyjadriteľné na regionálnej úrovni – predpokladaný nárast domového a bytového fondu, matematicky vyjadrený vývoj populácie v kraji ako súčet predpokladaných nárastov obyvateľstva v jednotlivých mestách a obciach. Zároveň sú do ÚPN regiónu preberané z územnoplánovacích podkladov aj rezortné koncepcie dopravnej a technickej infraštruktúry, ktoré možno v uplatnených mierkach regiónu vyjadriť.

Variant 2

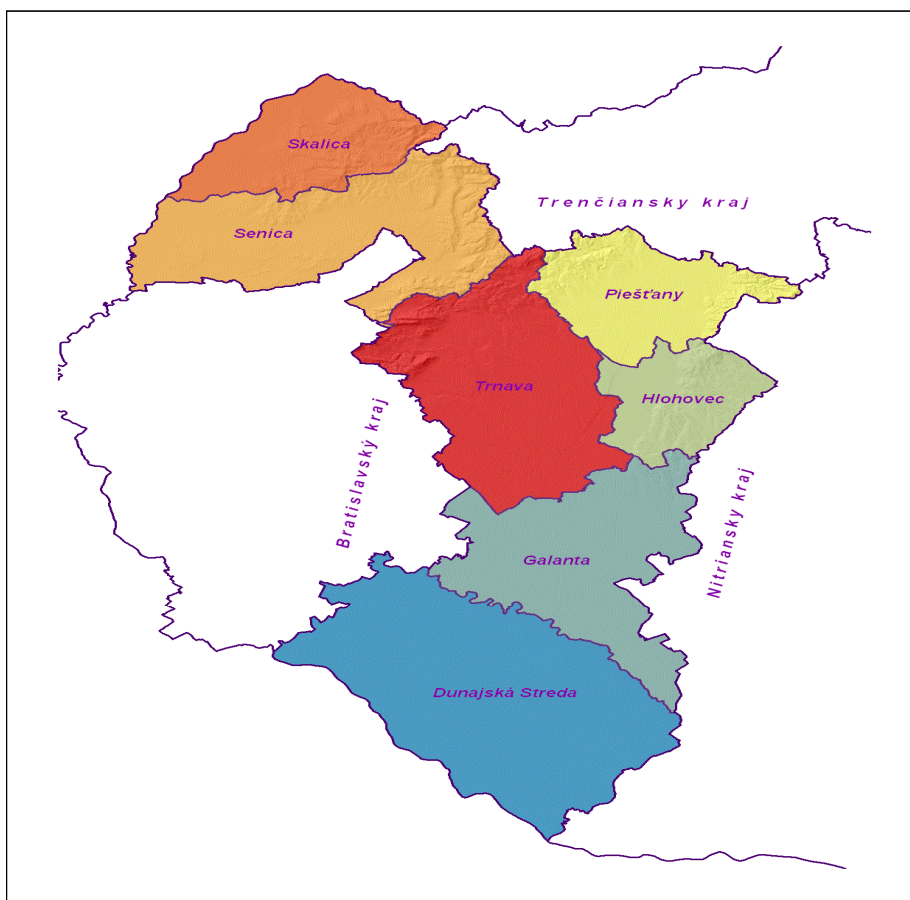

VARIANT 2

Variant 2 na základe usmerňovania rozvoja aktivít trhovej ekonomiky reflektuje na princípy udržateľného rozvoja. Na báze autoprofilácie jednotlivých miest a obcí sú kriticky prehodnotené rozvojové lokality obytnej výstavby v obciach. Trend demografického napredovania kraja je racionálne definovaný na základe dlhodobo sledovaných štatistických koeficientov, obdobne sociálna a občianska vybavenosť regionálnej úrovne. Dopravná a technická infraštruktúra je hodnotená nielen z pohľadu kapacitnej využiteľnosti, ale tiež z pohľadu rentability. Do popredia budú pritom neustále kladené hodnoty životného prostredia s osobitným zreteľom na územie kraja ako celku.

Podrobnejšie informácie sú v Koncepte, v kapitole 5.3 Varianty urbanistickej koncepcie rozvoja územia.

Vymedzenie riešeného územia Trnavského kraja

Trnavský samosprávny kraj je v zmysle legislatívy SR definovaný ako samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky so sídlom v Trnave. Priestorovo je vymedzený hranicami Trnavského samosprávneho kraja a súčasne hranicami okresov ležiacich na území kraja, t. j. okresmi Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava (7 okresov).

Hranice územia Trnavského kraja

Hranice riešeného územia Trnavského kraja sú dané hranicami katastrálnych území tvoriacich jednotlivé obce /mestá TTSK (251 obcí, 349 katastrálnych území).

Susediace regióny Trnavského kraja

Susediace regióny Trnavského kraja sú Bratislavský kraj (z juhozápadu), Trenčiansky kraj (zo severu), Nitriansky kraj (z východu). Špecifikom je kontaktná poloha Trnavského kraja s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom, s ktorými má rovnako spoločnú hranicu.

Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie

Územný plán regiónu TTSK (ÚPN-R) je spracovaný plne v súlade s § 10 a § 21 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a § 9 a § 11 vyhlášky 55/2001 Z. z. Ministerstva životného prostredia SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Uvedené ustanovenia zákona určujú obsah, formu a spôsob spracovania a riešenia územného plánu regiónu a ich naplnením ÚPN-R spĺňa aj požadovanú komplexnosť riešenia.

Najdôležitejším výstupom ÚPN-R je jeho záväzná časť, ktorá je spracovaná plne v súlade s § 13 stavebného zákona § 11 vyhlášky. Záväznú časť výsledného invariantného návrhu schvaľuje Zastupiteľstvo TTSK, ktoré môže schváliť iba také regulatívy, ktoré patria do jeho kompetenčnej pôsobnosti podľa príslušného kompetenčného zákona a ktoré sú lokalizované iba na územie ním spravovaného kraja. Všetky ostatné textové, tabuľkové a grafické časti sú nezáväzné a iba smerného charakteru.

Na základe zákonmi stanoveným charakterom územného plánu regiónu a vyššie uvedených vstupných predpokladov, variantné riešenie plní predovšetkým určitý diskusný podklad pre zvažovanie možného vývoja a jeho predpokladaných dôsledkov na možný/pravdepodobný rozvoj osídlenia a z toho plynúce potreby rezervovania územia pre rozvoj nadradenej infraštruktúry pre oba krajné kvantitatívne varianty vývoja.

V Koncepte riešenia ÚPN-R TTSK sú predložené dva varianty. Tieto vychádzajú z predpokladov oficiálnych prognóz vývoja obyvateľstva (variant 2) a priestorových možností ponukových plôch na rozvoj bývania v jednotlivých územných plánoch obcí (variant 1) Trnavského kraja.

Reálne vplyvy súvisiace s navrhovanou územnoplánovacou dokumentáciou sa prejavujú až v súvislosti s realizáciou stavieb, resp. činností a následne prevádzkou objektov, ktoré budú realizované v súlade s podmienkami územného plánu. Preto v tejto etape poznania možno niektoré vplyvy určiť len rámcovo.

Podrobnejšie hodnotenie vplyvov na životné prostredie bude spojené s návrhom jednotlivých stavieb (navrhovaných činností), z ktorých najvýznamnejšie budú z pohľadu možných vplyvov na životné prostredie hodnotené v procese posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA).

V zásade možno konštatovať, že územnoplánovacia dokumentácia sa dotkne všetkých obyvateľov a návštevníkov miest a obcí Trnavského samosprávneho kraja. Priame vplyvy na obyvateľstvo budú najmä v oblastiach, kde sa navrhujú nové aktivity.

Územnoplánovacia dokumentácia vytvára predpoklady pre rozvoj územia, ktoré smerujú k zmene organizácie dopravy, rozvoj obytnej zástavby, zariadení občianskej vybavenosti, rozvoj výrobnobslužných zón a športovo rekreačných zón.

Dopravné stavby prinesú v etape výstavby záťaž najmä hlukom a prašnosťou spôsobenú predovšetkým pohybom stavebných mechanizmov. Cestujúca verejnosť bude musieť počas celého obdobia výstavby znášať dopravné obmedzenia. Odstránenie vegetácie, rozkopávky, oplatenia, stavebné dvory budú negatívne vplyvať na estetické vnímanie prostredia všetkých ľudí, ktorí sa v tejto oblasti denne, alebo príležitostne pohybujú.

Zmenami dopravných pomerov v etape prevádzky dôjde k odľahčeniu dopravného zaťaženia na jestvujúcich dopravných trasách. Doprava predovšetkým tranzitná sa z intravilánov miest a obcí presunie na novovybudované trasy. Významne sa zníži počet obyvateľov, ktorí sú v súčasnosti vystavení negatívnym účinkom hluku a exhalátov z automobilovej dopravy. V okolí trás vybraného variantu, ktoré budú prechádzať obytným územím, bude zvýšená hluková záťaž no tá vďaka vybudovaným protihlukovým stenám nebude prekračovať zákonom stanovené limity.

Priamym vplyvom je záber poľnohospodárskej pôdy. Ďalším významným a nevratným vplyvom je zásah do horninového prostredia.

Návrh použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely bude spracovaný v zmysle zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

V prípade potreby záberov lesných pozemkov je podľa §7 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch právnická alebo fyzická osoba povinná požiadať o vydanie rozhodnutia o trvalom, alebo dočasnom vyňatí z plnenia funkcií lesov.

Na časti územia dotknutých lokalít môžu byť stromy a kríky, ktoré bude potrebné odstrániť. V zmysle §47 ods. (3) zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa na výrub stromov vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

Priame vplyvy a riziká budú znášať len pracovníci priamo zúčastnení na výstavbe. Všetky práce musia byť zrealizované v súlade s STN a príslušných bezpečnostných predpisov.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pracujúcich i verejný záujem vyžaduje, aby v návrhu zemných konštrukcií bolo dbané na ustanovenia o bezpečnej realizácii zemných konštrukcií a prác uvedených v STN 73 3050 Zemné práce.

Dodávateľ bude na stavenisku v plnom rozsahu rešpektovať: nariadenie vlády o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisku č. 396/2006 Z. z., všeobecné platné technické a technologické požiadavky, normy pre daný charakter prác.

Dodávateľ stavebných prác je povinný zabezpečiť v rozsahu potrebnom na výkon ich práce v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o verejnom zdravotníctve a zákonom č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Realizátor stavby bude s odpadom, ktorý vznikne pri výstavbe nakladať v zmysle platnej legislatívy o odpadoch. V zmysle § 19 ods. 1, písm. d) zákona NR SR č. 409/2006 (223/2001 Z. z.) o odpadoch bude tento odpad zhodnocovať pri svojej činnosti, alebo odpad takto nevyužitý ponúkne na zhodnotenie inému.

Prevádzkovateľ objektu bude plniť povinnosti prevádzkovateľa zdroja znečisťovania ovzdušia v zmysle zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší, a súvisiacich predpisov.

Priamo vlastná prevádzka nesmie narušiť pohodu a kvalitu života obyvateľov hlukom. Hygienické požiadavky stanovuje orgán na ochranu zdravia. Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny A hluku vo vonkajších priestoroch budú dodržané podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.

Vypúšťanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie upravuje zákon NR SR č. 364/2002 Z.z.

o vodách a zákonom č. 230/2005 Z.z. o vodovodoch a kanalizáciách, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach a v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Riešenie územného plánu Trnavského kraja, v súlade so zadaním, vychádzalo z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa musia zabezpečiť vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie na základe posúdenia konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Z hľadiska ekonomických a sociálnych súvislostí sa dá konštatovať, že navrhované riešenie je v súlade s princípmi a zásadami vyjadrenými v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009 – 2015 (PHSR) a to aj so strategickými cieľmi uvedenými za kľúčovú oblasť/prioritnú os Životné prostredie,

Navrhované riešenie v oblasti rozvoja dopravných systémov a jednotlivých druhov technickej infraštruktúry sleduje ciele vyjadrené v rezortných koncepciách, ktoré implementujú aj medzinárodné dohovory, ako aj ciele vyjadrené v PHSR. Realizáciou vyjadrených zámerov sa vytvára predpoklad pre zabezpečenie rovnocenného hospodárskeho a životného prostredia obyvateľov a hospodárskych subjektov.

Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov možno zhrnúť takto:

- Priamym vplyvom vo väzbe na návrhy obsiahnuté v Koncepte je záber poľnohospodárskej pôdy a z menšej časti aj lesných pozemkov.
- Na časti územia dotknutých lokalít sú stromy a kríky, ktoré bude potrebné odstrániť. V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa na výrub drevín vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.
- Nová výstavba spojená s územnoplánovacou dokumentáciou predstavuje nové zdroje znečisťovania ovzdušia a vôd.
- Zmena intenzity dopravy spojená so zmenou cestnej siete znamená na jednej strane odľahčenie súčasných preťažovaných a kolíznych bodov a trás a na druhej strane nový zdroj hluku a znečisťovania ovzdušia dopravou.
- V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší.
- Priamo vlastná prevádzka nesmie narušiť pohodu a kvalitu života obyvateľov hlukom. Hygienické požiadavky stanovuje orgán na ochranu zdravia. Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny A hluku vo vonkajších priestoroch budú dodržané podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.
- Vypúšťanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie upravuje zákon NR SR č. 364/2002 Z.z. o vodách a zákonom č. 230/2005 Z.z. o vodovodoch a kanalizáciách, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach a v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ako najvýznamnejšie environmentálne vplyvy na obyvateľstvo pri realizácii navrhovaného riešenia ÚPN Trnavského samosprávneho kraja možno označiť:

- *zníženie negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie vzhľadom k navrhovanému riešeniu najmä hlavných dopravných trás mimo zastavaného územia miest a obcí,*
- *odstránenie alebo eliminácia starých environmentálnych záťaží požadovanou rekultiváciou zasiahnutých území,*

- zníženie tlaku na ďalšiu urbanizáciu krajinného prostredia najmä navrhovanou formou tvorby sídelných štruktúr (polycentrický koncept rozvoja osídlenia – Variant 2),
- zlepšenie životného prostredia (návrh cyklistických trás, systému rekreačných celkov, rozvoj športovo-rekreačných zariadení),
- vytváranie predpokladov pre zakladanie a rozvoj prvkov ÚSES a dotvorenie prvkov ÚSES formou interakčných prvkov,
- vo voľnej krajine podporovanie a ochranu nosných prvkov jej estetickej kvality a typického charakteru – vinohradnícka krajina, prirodzené lesné porasty, aluviálne lúky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi,
- zvýšenie pozornosti k ochrane vodných zdrojov, zabezpečenie rekonštrukcie a dobudovanie kanalizácií a čistiarenských kapacít,
- v separovanom zbere požadované využitie využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu a množstvo odpadu ukladaného na skládky.

Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie

Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Územnoplánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie Slovenskej republiky, regiónov a obcí.

Ustanovuje rámec sociálnych, ekonomických, environmentálnych a kultúrnych požiadaviek na územný rozvoj, starostlivosť o životné prostredie a tvorbu krajiny. Vyjadruje rámce pre územný rozvoj a vyjadruje zámery a odporúčania pre riešenie jednotlivých oblastí, ktoré sa následne premietajú do nižších stupňov územnoplánovacích dokumentácií.

Opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie musia vychádzať predovšetkým z princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja bola prijatá vládou SR dňa 10.10.2001.

Trvalo udržateľným rozvojom (TUR) sa rozumie cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.

Z hľadiska dosiahnutia trvalo udržateľného rozvoja regiónov treba za **základný strategický cieľ** považovať:

Zabezpečenie takého socioekonomického rozvoja, ktorý je zameraný na dosiahnutie kvalitnej životnej úrovne obyvateľstva, na elimináciu starých a na prevenciu vzniku nových environmentálnych problémov, a ktorý je v súlade s prírodným, sociálnym a ekonomickým potenciálom regiónu.

Realizácia tohto cieľa je možná len vzájomnou integráciou jednotlivých aspektov trvalo udržateľného rozvoja - ekonomického, sociálneho a environmentálneho.

V úrovni územnoplánovacej dokumentácie kraja možno opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie definovať len rámcovo v podobe regulatívov a zásad.

Navrhnuté regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia určujú zásady využívania územia pre jednotlivé pozemky zahrnuté do urbanistických blokov tak, aby ich aplikáciou bolo možné usmerňovať výstavbu v súlade s požiadavkami na racionálne využitie územia a zároveň dodržať požiadavky na zachovanie kvalitného životného prostredia.

V Koncepte je návrh **Závaznej časti**, v ktorej sú navrhované záväzné regulatívy územného rozvoja Trnavského kraja:

- 1 Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania osídlenia a zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja urbanizácie**
- 2 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia v oblasti ochrany a tvorby krajiny**
- 3 Zásady a regulatívy funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja domového a bytového fondu**
- 4 Zásady a regulatívy funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja občianskej vybavenosti**
- 5 Zásady a regulatívy funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja hospodárstva**
- 6 Zásady a regulatívy funkčného a priestorového využívania územia z hľadiska rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva**
- 7 Zásady a regulatívy rozvoja územia z hľadiska nadradeného verejného dopravného vybavenia**
- 8 Zásady a regulatívy rozvoja územia z hľadiska nadradeného verejného technického vybavenia**
- 9 Zásady a regulatívy funkčného a priestorového využívania územia z hľadiska rozvoja krajinnej zelene**
- 10 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska ochrany prírody a tvorby krajiny a v oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability**
- 11 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska zachovania kultúrno-historického dedičstva**
- 12 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska zachovania a ochrany a využívania prírodných zdrojov**
- 13 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska starostlivosti o životné prostredie**
- 14 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska rozvoja odpadového hospodárstva**
- 15 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska environmentálnych záťaží**
- 16 Zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia z hľadiska ochrany pred povodňami**

17 Návrh na vymedzenie významných rozvojových priestorov, území špeciálnych záujmov regionálneho významu

18 Návrh na vymedzenie chránených častí krajiny podľa stavebného zákona

19 Návrh na spracovanie podrobnejších dokumentácií vyplývajúcich zo spracovania ÚPN-R TTSK

Podrobne sú zásady a regulatívy definované v návrhu Závaznej časti Konceptu.

Porovnanie variantov

Schválené územné plány obcí v Trnavskom kraji sú pre spracovanie ÚPN regiónov záväzné, resp. musia byť pri jej spracovaní zohľadnené a rešpektované, avšak na strane druhej, územné plány obecnej úrovne musia byť v súlade s úrovňou regionálnou. Tým vzniká cyklický proces, ktorý sa táto dokumentácia snaží eliminovať už vo fáze konceptu. Navyše vecná, resp. profesijná stránka spracovania ÚPN obcí je viazaná výhradne na katastrálne vymedzenie tej – ktorej obce, pričom každá obec sa logicky usiluje o maximalizáciu využitia svojho územného kapitálu hospodárskeho, sociálneho alebo funkčného. Svoje postavenie v regionálnom kontexte však už nie každá obec vníma konzistentne.

Pri kumulatívnom pohľade na takto spracované územné plány obcí vznikajú enormné priestorové disproporcie:

Oficiálne demografické predpoklady vývoja obyvateľstva v kraji nekorešponujú so zábermi poľnohospodárskej pôdy pre rezidenčný development, ani s demografickým nárastom podľa spracovaných ÚPN obcí,

Navrhané potenciálne plochy priemyselnej výroby na nových doposiaľ nezastavaných plochách (de facto na poľnohospodárskej pôde) sa dostávajú do kontrastu so znižovaním podielu priemyselnej produkcie na hospodárskom prograse, s doposiaľ nevyužitými alebo extenzívne využívanými priemyselnými parkami, bývalými existujúcimi priemyselnými areálmi, starými ťažobnými areálmi, ... čakajúcimi na svojich investorov,

Postupne sa oslabujú pozície poľnohospodárstva v potenciálne jednom z najsilnejších poľnohospodársko-potravinárskych krajov Slovenska, desiatky bývalých poľnohospodárskych areálov získavajú pozíciu brownfieldov, každoročný pokles výmer poľnohospodárskej pôdy, vrátane najúrodnejších orných pôd, v desiatkách až stovkách hektárov – versus strategický cieľ Slovenska definovaný aj v dokumentácii KÚRS – v bode 5.9:

„Rešpektovať kvalitnú poľnohospodársku pôdu ako základný pilier potravinovej bezpečnosti štátu. Zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd pred ich zástavbou už v rámci územnoplánovacej činnosti. Zabezpečovať ochranu pôdných zdrojov vhodným a racionálnym využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny a to aj s dôrazom na zamedzovanie erózie pôdy.“

Pretrváva nízke percento odkanalizovania južných okresov Trnavského kraja, otvárajú sa stále nové plochy povrchovej ťažby štrkov v CHVO Žitný ostrov – paradoxne práve v oblastiach Žitného ostrova so zásobami podzemných pitných vôd európskeho významu, ...

- pričom komplexný pohľad na udržateľný rozvoj regiónu akoby absentoval.

Súčasná spoločnosť v kraji sa nachádza vo fáze transformácie, ktorej podstata by sa dala zo sociologického hľadiska charakterizovať ako prechod z postindustriálnej spoločnosti na vedomostne orientovanú. Hoci tu má priemysel neustále významnú úlohu, jeho podiel sa na hospodárskom prograse znižuje. Kľúčovú úlohu získavajú služby, ktoré jednak nahrádzajú pracovné miesta v iných odvetviach, ale aj generujú nové pracovné miesta inovatívneho charakteru.

Ťažisko trhovej ekonomiky prechádza z priemyselnej produkcie na sféru komerčných a informatizovaných služieb terciárneho sektora. Ich lokalizácia nemá tak výrazné územné nároky ako sekundárny sektor. Vyznačuje sa však vysokou premenlivosťou v priestore a z funkčno-priestorového hľadiska je lokalizovaná prevažne do kompaktných zón občianskej vybavenosti alebo do lokalít s vysokým stupňom polyfunkcie. Jadro hospodárskych aktivít tak prestáva byť bezpodmienečne viazané na vlastné rozsiahle plochy výroby s výraznou územnou segregáciou.

Ťažisko hospodárskych aktivít je tak čoraz viac integrované do sídelných štruktúr previazaných so všetkými mestotvornými aktivitami. Uplatňuje sa tak princíp skracovania vzdialeností medzi ponukou a dopytom vo všetkých aktuálnych voľnotrhových podobách.

S rozvojom spoločnosti súvisí aj prístup k určitým špecifikám plánovacej kultúry. V rámci spracovania ÚPN regiónu Trnavského samosprávneho kraja je z tohto uhla pohľadu najvýznamnejšou principiálnou zmenou v metodike plánovania regionálnej sídelnej štruktúry posun od direktívneho plánovania typického pre obdobie pred rokom 1989 k aktuálnej potrebe usmerňovania voľnotrhových mechanizmov.

Uplatňovaný je predovšetkým vyvážený polycentrický koncept sídelnej štruktúry, založený na princípe synergického fungovania a harmonickej organizácie riešeného územia kreovaného na základe vyváženého rozvoja viacerých centier osídlenia, najmä po stránke kvalitatívneho funkčného využitia a kompaktného priestorového usporiadania.

Súčasná ponímanie trendov v oblasti plánovania vyústilo do tvorivého prístupu spracovania konceptu, ktorý je kreovaný na báze podpory autopofilácie jednotlivých obcí. Ich vlastné územia sú síce organizované na základe lokálnych endogénnych faktorov, avšak v širších územných vzťahoch sa usilujú podporovať vzájomné komplementárne väzby pre potreby konzistentného rozvoja celého regiónu.

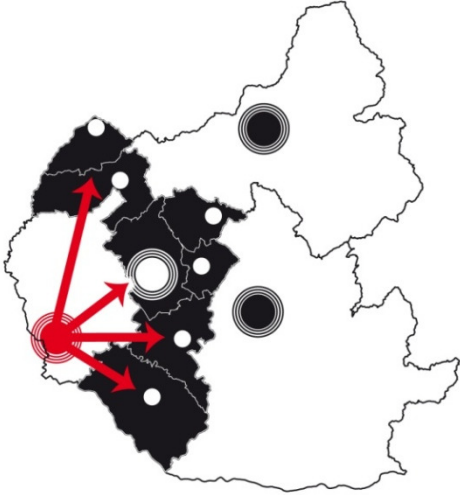
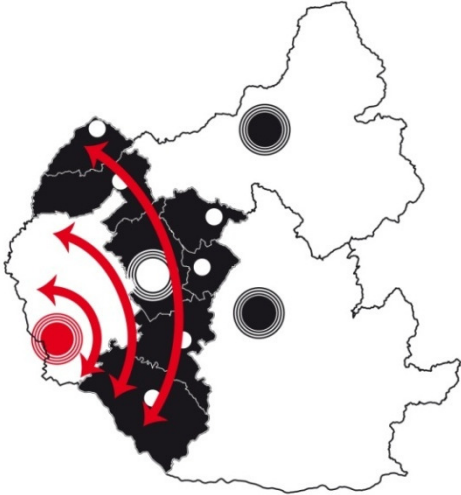
Z regionálneho pohľadu je vzhľadom na autonómnosť obcí nežiadúce usmerňovať rozvojové zámery obecnej či zonálnej úrovne, avšak hlavnou úlohou ÚPN-R je vytvorenie vyvázenej priestorovej vízie s následným záväzným inštrumentárium pre koordináciu jej napĺňania:

Z hľadiska rezidenčných a komerčných voľnotrhových tokov hospodárstva v prvom variante,

V rámci konkrétneho usmerňovania priestorového priemetu všetkých ľudských aktivít pri rešpektovaní regionálnych súvislostí v druhom variante.

Základné charakteristiky variantov územnej koncepcie rozvoja územia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Základná charakteristika variantov koncepcie rozvoja územia Trnavského samosprávneho kraja

Variant 1 Liberálno – exploatačný	Variant 2 Polycentricko – reurbanizačný
	
<p>Zdôrazňuje princíp radiálnych osí dopravného a priestorového rozvoja s intenzívnymi aglomeračnými väzbami na Bratislavu.</p>	<p>Zdôrazňuje princíp okružných osí dopravného a priestorového rozvoja s odľahčením väzieb na Bratislavu s priamou regionálnou podporou na krajské mesto Trnava.</p>
<p>Považuje hlavné mesto SR ako výrazne koncentračný a gravitačný determinant rozvoja všetkých hospodárskych a sociálnych aktivít spoločnosti národného významu.</p>	<p>Zdôrazňuje územné a dopravné previazanie aktivít spoločnosti s podporou priečnej väzby na krajské mesto Trnava, čím do istej miery dopĺňa priestorové zokruhovanie mesta Bratislava.</p>
<p>Zdôrazňuje priestorové hodnoty jednotlivých sídiel, pričom ponecháva výraznú mieru zodpovednosti za rozvoj sídelnej štruktúry na lokálnu úroveň územného plánovania.</p>	<p>Do popredia kladie potrebu systematického komplexného rozvoja kraja na základe usmerňovania územného rozvoja sídiel, čím kladie do popredia priestorové hodnoty celého regiónu.</p>
<p>Kumuláciou schválených územnoplánovacích dokumentácií miest a obcí premieťa lokálne podmienky aj do koncepcie ÚPN-R TTSK.</p>	<p>Na základe princípov udržateľného rozvoja vytvára vyvážené podmienky pre kvalitnú priestorovú organizáciu na báze podpory autopofilácie sídiel.</p>
<p>Urbanistickú koncepciu regiónu buduje na voľnej selekcii 251 sídiel v riešenom území, na viac-menej monocentrickom systéme osídlenia s ťažiskami Bratislava, Trnava.</p>	<p>Systém urbanistickej koncepcie regiónu kreuje na vyváženom polycentrickom systéme osídlenia za diferenciacie centier osídlenia.</p>
<p>Vysoký stupeň centralizácie a koncentrácie aktivít do vybraných vyšších centier osídlenia a zakladanie nových ohnísk urbanizácie najmä na základe súkromno-vlastníckych vzťahov .</p>	<p>Nadväzuje na princíp hierarchizácie centier osídlenia stanovených v KÚRS, ktorý spodrobňuje v mierke regiónu.</p>

Uprednostňuje princípy voľného priebehu urbanizácie a trhové mechanizmy priestorového rozvoja, zákonitosti voľného trhu sú v minimálnej miere modifikované limitmi využitia územia a verejnými záujmami.	Uprednostňuje princípy urbanistických intervencií (regulačných mechanizmov) do funkčného a priestorového rozvoja územia s cieľom budovať vyváženú a harmonickú sídelnú štruktúru, posilňuje pozíciu limitov využitia územia a verejného záujmu vo vzťahu ku voľnému trhu.
Môže byť sprevádzaný neočakávanými prudkými demografickými nárastmi, plošnými expanziami do krajiny, zástavba sa viac – menej živelne rozlieva do krajiny čo môže viesť ku zvýšenej eksploatacii až bezbrehému využívaniu krajiny.	Rôznymi formami regulačných zásahov vo verejnom záujme sa snaží o stabilizovanejší priestorový a územný rozvoj, o minimalizáciu negatívnych zásahov do priestorových štruktúr osídlenia a do krajiny.
Počíta s vyššou mierou priestorovej exploatacie spôsobenej mechanizmami územného manažmentu lokálnej úrovne.	Umierňuje priestorovú expanziu formou zintenzívňovania a skvalitňovania funkčnej komplexnosti vybraných sídiel.
Nepracuje so všetkými oblasťami rovnocenne, umiestňovanie aktivít do krajiny sa často viaže len na vlastníctvo pozemkov. V ÚPN obcí sú navrhované nové potenciálne plochy výroby s celkovou výmerou 3 260,56 ha, tzn. cca 93 % nárast plôch a nové obytné plochy s výmerami – mimo zastavaných území – cca 1 700 ha pre rodinnú zástavbu a cca 400 ha pre bytovú zástavbu.	Znižuje nepriaznivé disparity, rovnovážne využíva potenciál regiónu a diverzitu jednotlivých častí regiónu, venuje pozornosť znevýhodneným oblastiam, umiestňuje v rámci polycentrickej štruktúry vybavenosť, obslužné, sociálne a pracoviskové funkcie, čím vytvára územné predpoklady pre rast pracovných príležitostí, aj v oblasti starostlivosti o krajinu.

Z hľadiska celkového vyhodnotenia predpokladaných vplyvov na ŽP v predkladanej správe o hodnotení strategického dokumentu vyplýva, že vzhľadom na menšie zábery poľnohospodárskej pôdy, lesných pozemkov, menšie predpokladané vstupy materiálov a energií a aj výstupov – vznikajúcich škodlivín je výhodnejší navrhovaný **VARIANT 2.**